

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

3068
12.10.2006

Biroul permanent al Senatului
Bp. 477, 23.10.2006

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *Lege privind grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni*, inițiată de domnul deputat independent Nati Meir (Bp. 477/2006).

I. Principalele reglementări

Prin această inițiativă legislativă se propune:

- grațierea în întregime a pedepselor principale cu închisoare până la 5 ani inclusiv, precum și a pedepselor cu amendă, aplicate de instanțele de judecată;
- înlăturarea măsurii educative a internării într-un centru de reeducare aplicată de instanțele de judecată față de minorii care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală.

II. Propuneri și observații

1. Având în vedere faptul că propunerea legislativă preia, în întregime, cu unele excepții, prevederile cuprinse în *Legea nr. 543/2002 privind grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni*, inițiatorul ar fi trebuit să opteze pentru modificarea și completarea actului normativ menționat.

2. Pentru înfăptuirea unei politici penale corecte, Legea nr. 543/2002 oferă posibilitatea persoanelor condamnate, care au săvârșit infracțiuni, ce nu prezintă pericol social ridicat și care în timpul executării pedepsei au dat dovezi temeinice de îndreptare, să beneficieze de clemența legiuitorului în sensul grațierii pedepselor aplicate de instanțele de judecată.

În acest sens, menționăm că stabilirea criteriilor de determinare a pedepselor care se grațiază sau a altor sancțiuni care se înlătură, precum și a infracțiunilor pentru săvârșirea cărora nu se aplică iertarea de pedeapsă intră în competența exclusivă a legiuitorului. Ca atare, din rațiuni de politică penală, statul poate să considere că nu trebuie iertați de pedeapsă anumiți infractori, indiferent de cuantumul sau durata pedepsei pronunțate, dacă sunt vinovați de săvârșirea unor categorii de infracțiuni. Cu atât mai diligent trebuie să fie legiuitorul în observarea conștiinței juridice a poporului atunci când este vorba despre acte normative de clemență. Premisele unei legiferări eficiente le constituie cunoașterea realității și evaluarea ei.

Demersul cognitiv în materia actelor normative de clemență se realizează îndeosebi prin investigații interdisciplinare. Considerăm de neînlăturat studiile economice, de psihologie judiciară și sociologice, privind perspectivele de reintegrare a beneficiarilor actelor de clemență, mai ales a celor eliberați din locurile de executare a pedepsei. Poate mai mult ca în orice situație, pe calea unor anchete sociologice, se impune consultarea opiniei publice cu privire la oportunitatea acordării grațierii în întregime a unor pedepse cu închisoarea sau exceptarea de la grațiere a condamnaților pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă sau care sunt recidiviști prin condamnări anterioare, sau care au săvârșit infracțiuni expres prevăzute de lege.

Modalitățile de apreciere, sistemul de valori și mijloacele utilizate sunt diverse și dependente de o pluralitate de factori. În primul rând evaluarea are loc în raport cu exigențele doctrinei politice. Întotdeauna politica forțelor sociale dominante determină atât conținutul, cât și formele reglementărilor juridice, ideologia politică găsindu-și astăzi expresia în drept.

Din moment ce, din variate considerente, printre care și cele politice, legislatorul a incriminat anumite fapte, în virtutea libertății sale de reglementare juridică, a unor temeieri social politice și a unor rațiuni de politică penală, tot el va putea renunța la tragerea la răspundere penală a infractorilor, la executarea pedepsei de către cei condamnați, sau va putea excepta de la grațiere condamnații pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă sau care sunt recidiviști prin condamnări anterioare, sau care au

săvârșit infracțiuni care prezintă un pericol social foarte mare. În materia actelor normative de clemență, morala, ethos-ul și îndeosebi anumite componente ale sale, ca egalitatea, dreptatea, solidaritatea, au o influență hotărâtoare. Soluțiile legislative în acest domeniu trebuie să răspundă unei duble cerințe:

- în primul rând să corespundă criteriilor de utilitate socială, deci să fie eficiente;
- în al doilea rând, să aibă în vedere comandamentele dreptății și echității, prin urmare, să fie juste.

După ce realitățile au fost investigate și evaluate, urmează etapa selectării celor mai bune soluții normative. Din variantele posibile, trebuie alese cele care corespund cel mai bine idealurilor de justiție, securitate juridică, echitate și progres social. Procesul de creație a actului de clemență trebuie subordonat principiilor riguroase ale statului de drept, printre care trebuie invocat, în primul rând, cel al egalității tuturor în fața legii. Numai interesele superioare ale societății pot justifica abaterea momentană de la aceste reguli. În mod obișnuit, temeiul științific al unui act normativ de clemență trebuie să cuprindă:

- descrierea situației de fapt;
- analiza judecăților de valoare;
- discuția efectelor posibile;
- costul social al măsurilor legislative;
- oportunitatea;
- consecințele pentru ordinea de drept;
- natura măsurilor de resocializare după aplicarea actului de clemență și controlul respectării acestora.

O mare importanță prezintă stabilirea obiectului de clemență, excepțiile de la beneficiul acestuia și data. Toate aceste demersuri, reunite în trinomul investigare – evaluare – selectare, asigură cadrul fundamental de raționalitate care preîntâmpină voluntarismul creației și subiectivismul legislatorului.

Majoritatea actelor de clemență prevăd și unele excepții, care reprezintă un colectiv a caracterului general, obiectiv și real al grațierii, slujind configurării precise a obiectului lor. Legiuitorul nu-i cunoaște pe beneficiarii actului de clemență și nici faptele penale săvârșite de aceștia. Singura împrejurare în considerarea căreia acesta decide este pericolul social concret al faptei penale, exprimat în pedeapsa concretă aplicată în cazul grațierii. Excepțiile servesc adaptării sau modelării actului normativ în raport cu particularitățile cazului. Așa cum între dreptul pozitiv și situația concretă se poate naște o relație de tensiune, datorită insuficienței

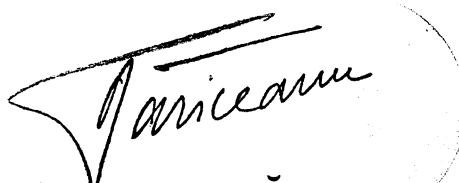
flexibilității normei penale, relație ce poate fi detensionată printr-un act de clemență, poate apărea un asemenea raport între actul legislativ de grațiere însuși și cazul particular căruia i se aplică. S-ar ajunge, așadar, la înlocuirea unei situații necorespunzătoare cu o alta, la fel. Prin instituirea excepțiilor, actul normativ este ajutat să se potrivească împrejurării concrete, preîntâmpinându-se aplicarea sa cu privire la persoane care, prin natura faptelor penale săvârșite ori stăruința lor infracțională, vădesc un pericol social accentuat.

Având în vedere cele menționate, considerăm că actul normativ în vigoare care reglementează grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni corespunde idealurilor de justiție, securitate juridică, politică penală, echitate și progres social.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă

Călin POPESCU - TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului